

Kwaliteitskaart Pesten

Kaart 7.01

Passend onderwijs

Verantwoordelijke

Intern begeleider

Geëvalueerd

22-09-2021

Doel

Alle kinderen op de Alan Turingschool moeten zich in hun schoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.

Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.

Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!

Hoe ga je om met pesten op school?

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus aan willen pakken. Daar zijn wel enkele voorwaarden aan verbonden.

Voorwaarden:

- Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwigende groep), leraren en de ouders/verzorgers (hierna genoemd: ouders).
- De school moet pestproblemen voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld.
- School is bereid en in staat om daadwerkelijk te werken aan (communicatie)vaardigheden om pesten te voorkomen.
- Als pesten optreedt, moeten leraren (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen.
- Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak.
- Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan is de inschakeling van een vertrouwenspersoon nodig. De vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren.

Op de Alan Turingschool zijn er twee vertrouwenspersonen aangesteld, Rita Naar (r.naar@askoscholen.nl) en Ron van Beekhoven (r.van.beekhoven@askoscholen.nl).

Het probleem dat pesten heet

Pesten komt voor in alle groepen van de basisschool. Een pestproject is niet voldoende om een eind te maken aan het pestprobleem. Het is beter om het onderwerp regelmatig aan de orde te laten komen, zodat het ook preventief kan werken.

Hoe willen wij daar mee omgaan?

Op de Alan Turingschool gaan we op de volgende manieren om met (mogelijk) pestgedrag:

Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in een groep, aanpak van ruzies etc. komen in kringgesprekken/klassengesprekken aan de orde.

Leerlingen kunnen op indicatie deelnemen aan een weerbaarheidstraining.

Het voorbeeld van de leraren (en thuis de ouders) is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken. Agressief gedrag van leraren, ouders en de leerlingen wordt niet geaccepteerd. Leraren horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen.

Afspraken over gebruik van internet (zie protocol internetpesten).

Pesten is een complex probleem. Hierdoor is het moeilijk om de te herkennen signalen vast te leggen. Vaak voorkomende signalen van pesterijen zijn er echter wel en kunnen bijvoorbeeld zijn:

- Altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen.
- Zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot.
- Een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven.
- Briefjes doorgeven of berichtjes sturen.
- Beledigen.
- Opmerkingen maken over kleding.
- Isoleren.
- Buiten school opwachten, slaan of schoppen.
- Op weg naar huis achterna rijden.
- Naar het huis van het slachtoffer gaan.
- Bezittingen afpakken.
- Schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer.
- Lichamelijke klachten.

Deze lijst kan nog verder worden uitgebreid: er zijn zeer veel manieren waarop gepest kan worden. Leraren en ouders moeten daarom alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen hun norm overschrijden.

Regels

Bij het omgaan met pesten zijn er op de Alan Turingschool een aantal belangrijke regels afgesproken.

Regel 1

Het inschakelen van de leraar wordt niet opgevat als klikken. Vanaf de kleuters leren we de kinderen dat als je wordt gepest of als je ruzie met een ander hebt en je komt er zelf niet uit dat je dan hulp aan de leraar vraagt. Dit wordt niet gezien als klikken.

Regel 2

Een medeleerling heeft ook de verantwoordelijkheid om het pestprobleem bij de leraar aan te kaarten. Alle leerlingen zijn immers verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.

Regel 3

We werken samen zonder bemoeienissen. School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te komen lossen. Ouders, leraren en directie lossen het probleem in overleg op.

Daarnaast hanteren we de volgende schoolregels in alle groepen:

- Doe niets bij een ander kind, wat je zelf ook niet prettig zou vinden.
- Kom niet aan een ander als de ander dat niet wil.
- We noemen elkaar bij de voornaam en gebruiken geen scheldwoorden.
- Als je kwaad bent ga je niet slaan, schoppen, krabben (je komt niet aan de ander).

- Probeer eerst samen te praten. Ga anders naar de meester of de juf.
- Niet: zomaar klikken. Wel: aan de juf of meester vertellen als er iets gebeurt wat je niet prettig of gevaarlijk vindt.
- Vertel de meester of de juf wanneer je zelf of iemand anders wordt gepest.
- Blijft de pester doorgaan dan aan de meester of juf vertellen.
- Word je gepest praat er thuis ook over, je moet het niet geheim houden.
- Uitslachten, roddelen en dingen afpakken of kinderen buitensluiten vinden we niet goed.
- Niet aan spullen van een ander zitten.
- Luisteren naar elkaar.
- Iemand niet op het uiterlijk beoordelen of beoordeeld worden.
- Nieuwe kinderen willen we goed ontvangen en opvangen. Zij zijn ook welkom op onze school.
- Opzettelijk iemand pijn doen, opwachten buiten school, achterna zitten om te pesten is beslist niet toegestaan.
- Probeer ook zelf een ruzie met praten op te lossen. Na het uitpraten kunnen we ook weer vergeven en vergeten.

Kinderen mogen daarnaast in overleg met de leraar in hun eigen groep een aanvulling geven op de vastgestelde schoolregels.

Begeleiding

Begeleiding van de gepeste leerling

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: Hoe en door wie wordt er gepest?
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert: Wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten?
- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. Het is van belang de gepeste leerling in te laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- Nagaan of het kind de vaardigheden en het zelfvertrouwen heeft om de oplossing uit te voeren.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Belonen als de leerling zich anders/beter opstelt.
- Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s).
- Het gepeste kind niet overbeschermen, bijvoorbeeld door het naar school te brengen. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

Begeleiding van de pester

- Praten en zoeken naar de reden van het ruzie maken en pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling).
- Laten inzien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste, d.m.v. rolwisseling en het spiegelen van de rol van pester en gepeste.
- Excuses aan laten bieden en daar eventueel een andere vorm voor bedenken (tekening, briefje).
- Helpen met nadenken over de sterke (leuke) kanten die de gepeste heeft en dit laten verwoorden.
- Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest — belonen als kind zich aan de regels houdt.
- Kind leren niet meteen kwaad te reageren.
- Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten?
- Zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn.
- Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdgezondheidszorg.

Adviezen aan de ouders van onze school

Ouders van gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leraar bespreken.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouders:

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan. Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

Mogelijke oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- Een problematische thuissituatie.
- Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen).
- Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt.
- Voortdurend met elkaar de competitie aan gaan.
- Een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt.
- Een beperkt handelingsrepertoire (destructief georiënteerd, straatvechtersgedrag).

Aanpak van ruzies en pestgedrag in vier stappen

Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten worden, indien nodig, de volgende stappen genomen.

stap 1:

Er eerst zelf (en samen) uit proberen te komen.

stap 2:

Op het moment dat één van de leerlingen er niet uitkomt heeft deze het recht en de plicht het probleem aan de meester of juf voor te leggen.

stap 3:

De leraar brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderinggesprek en probeert samen met hen de

ruzie of pesterij(en) op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken. Bij herhaling van pesterijen/ruzies tussen dezelfde leerlingen volgen sancties (zie bij consequenties).

stap 4:

Bij herhaaldelijke ruzie respectloos gedrag neemt de leraar duidelijk stelling en houdt een bestraffend gesprek met de leerling die pest/ruzie maakt. De fases van bestraffen treden in werking (zie bij consequenties). Dit wordt tevens in Parnassys geregistreerd. Ouders worden geïnformeerd wanneer het pesten aanhoudt. Leraar(en) en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing. De leraar biedt daarnaast altijd hulp aan de gepeste en begeleidt de pester, indien nodig, in overleg met de ouders en/of externe deskundigen.

Consequenties

Als de leraar het idee heeft dat er sprake is van onderhands pesten wordt het probleem aan de orde gesteld om langs die weg bij het probleem in de klas te komen.

Als de leraar ziet dat een leerling wordt gepest of de gepeste of medeleerlingen komen het bij hem melden neemt de leraar duidelijk stelling in tegen pesten.

De straf is opgebouwd uit 5 fases; afhankelijk van hoelang de pester door blijft gaan met zijn/haar pestgedrag en het al dan niet tonen van verbetering in zijn/haar gedrag:

Fase 1:

- Time-out op de bank op het plein met nagesprek, bewustwording voor wat het gedrag voor invloed heeft op het gepeste kind.
- Een schriftelijke opdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem, tekening maken etc.
- Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere dag (voor een periode) in een gesprek met de leraar aan de orde.

Fase 2:

- Na herhaling van grensoverschrijdend gedrag neemt de leraar contact op met ouders. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De school legt alle activiteiten vast in Parnassys en de school heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het (pest)probleem. O.a. door overleg met de schoolleiding en intern begeleider.

Fase 3:

- Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de schoolarts van de GGD of het wijkteam.

Fase 4:

- Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen, binnen de school.

Fase 5:

- In extreme gevallen moet een leerling direct nablijven. Als schorsing dreigt, worden ouders uitgenodigd voor een gesprek met de directie. Indien er geen verbetering optreedt in het gedrag, wordt overgegaan tot schorsing. Hiervan wordt melding gedaan bij leerplichtambtenaar en inspectie.

Tips voor leraren

Nog wat tips over de sfeer in de groep:

Positieve omgangsregels en afspraken in de klas kunnen helpen om pestgedrag te verminderen.

Tips: Bespreek met de klas hoe je met elkaar omgaat. Pik er 3/5 Flops en 3/5 Tops uit. Bijvoorbeeld

Flop:	Tops:
Schelden, bijnamen,	Aardig zijn; elkaar helpen, samen spelen
Roddelen, zoals.. hij is een pestkop	Praten over leuke onderwerpen; zoals.....
Buiten sluiten	Als iemand Nee zegt of Nee doet; luisteren en stoppen
Over grenzen gaan	Ruzies oplossen door te praten, is dat moeilijk neem een time out, of vraag hulp van de leerkracht

Voor elke "lastige" situatie 5 minuten voor bespreken en nabespreken. Lastige situaties zijn; pauze, samenwerken of juist voor jezelf werken. Per lastige situatie kunnen de afspraken specifiek zijn. Hoe concreter hoe beter.

Bijvoorbeeld: Hoe krijgen we een goede werksfeer in de klas? Laat kinderen meedenken.

3 dingen die je vooral niet doet: Hoe concreter hoe beter.

Kijken, praten met en over anderen

Onnodig storen of afleiden

.....

3 tops die je juist wel doet; bijvoorbeeld:

stil en rustig werken zo kan jij en je klasgenoten zich het beste concentreren en het werk goed maken loop je echt vast vraag je meester door.....

wordt je toch afgeleid, gestoord, je mag Nee zeggen, het negeren en weer aan je eigen opdracht gaan werken

Geef vooral complimenten als het goed gaat!

Tips voor ouders

Zit je kind lekker in de groep?

Zo op het eind van het schooljaar zijn niet alleen wij, volwassenen moe; dat geldt ook voor de kinderen. Gelukkig gaan de meeste kinderen fluitend naar school. Maar soms zijn ze minder enthousiast. Er gebeurt veel in een groep. Best ingewikkeld voor kinderen om daar goed mee om te gaan. Goed om eens te horen of er iets speelt in de klas. Hoor je weleens verhalen over ruzies in de klas? Of klaagt je kind over bepaalde klasgenoten of de sfeer in de klas? Of ziet ze veel gebeuren en probeert ze zich er niet mee te bemoeien?

Een paar tips over hoe kun je je kind kunt ondersteunen zodat ze met plezier in groep zit. En hoe jezelf een betere zicht krijgt op de rol die je kind heeft in de groepsprocessen van de klas.

Wat kun je als ouder doen?

Wanneer je kind thuis vertelt dat de sfeer in de klas niet zo leuk is, dat er soms geplaagd of gepest wordt, is het belangrijk om er aandacht aan te besteden.

- Je kunt je kind laten vertellen wat er precies gebeurt en vragen hoe je kind dat vindt.
- Je kunt kinderen vragen hoe ze zelf gereageerd hebben en hoe ze het liefst hadden willen reageren. Zo ontdekt je welke rol ze inneemt. Ook als ze alleen toekijkt heeft het invloed op haar beleving in de klas. Het kan zijn dat ze denkt dat ze er niets aan kan doen. Alle kinderen hebben invloed!

- Vraag eens hoe ze denkt dat de betrokken kinderen zich voelen. Leren inleven in andere kinderen is belangrijk voor de sociaal- emotionele ontwikkeling van kinderen. Je kunt het aanvullen met jouw inzicht over de situatie.
- Je kunt met je kind oplossingen bedenken voor het probleem. Een mogelijkheid is om het te stimuleren om kinderen die het lastig hebben te helpen en te ondersteunen in plaats van toe te kijken.
- Benadruk dat ze altijd met de leerkracht kan praten over dingen die in de klas gebeuren.
- Krijg je de indruk dat je kind pest, vraag dan door naar de motivatie. Vaak willen kinderen populair zijn of de baas spelen. Onzekerheid en agressief gedrag kan een rol spelen. Prijs de eerlijkheid en openheid. Wees duidelijk in je eigen normen en waarden. Maak ze bewust van wat ze de ander aan doen. Maak samen een plan om op een andere positieve manier te reageren. Blijf betrokken; vraag regelmatig hoe het gaat. Beloon goed gedrag.
- Moedig het samen spelen en werken met alle klasgenoten aan. Je hoeft niet altijd de beste vrienden te zijn. Juist van verschillen kunnen kinderen veel leren en ontdekken. Kinderen oefenen zo weerbaar te worden. Soms geef je duidelijk je grenzen aan en een andere keer buig je mee. Je kunt immers niet altijd je zin krijgen.
- Als ouder kun je altijd contact opnemen met de leerkracht. Zeker als je je zorgen maakt om je kind.